

דף כא.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' איפורי מזבח פ"ה הי"א

מִצְוֹת עֲשֵׂה לְמִלַּח כָּל הַקְּרִבָּנוֹת כִּי קִדְּם שְׂעִעְלוּ לַמִּזְבֵּחַ
 שְׁנֹאֲמַר 'עַל כָּל קְרִבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח'. וְאִין לְךָ דְּבַר שְׁקִרְב
 לַמִּזְבֵּחַ בְּלֹא מִלַּח חוּץ מִיֵּין הַנְּסֻכִים וְהַדָּם וְהַעֲצִים. וְדָבַר
 זֶה קִבְּלָה וְאִין לוֹ מִקְרָא לְסִמּוֹךְ עָלָיו. וּמִצְוָה לְמִלַּח
 הַבָּשָׂר יָפָה יָפָה כְּמוֹלַח בְּשָׂר לְצִלִּי שְׁמֵהֶפֶךְ אֶת הָאֵיבָר
 וּמוֹלַח. וְאִם מִלַּח כָּל שֶׁהוּא אֶפְלוֹ בְּגִרְגִיר מִלַּח אֶחָד
 כְּשֵׁר:

כ. כסף משנה: מצות עשה למלוח כל הקרבנות וכו'. ואין לך דבר שקרב למזבח בלא מלח
 חוץ מיין הנסכים והדם והעצים. בפרק הקומץ רבה (דף כ) וכרבי ישמעאל בנו של ר"י
 בן ברוקא. ומ"ש ודבר זה קבלה ואין לו מקרא לסמוך עליו. איני יודע למה כתב כן שהרי
 מפורש שם שנתן רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא טעם לדבריו מה הפרט מפורש
 דבר שמקבל טומאה ועולה לאישים וישנו על מזבח החיצון וכו' יצאו עצים שאין מקבלין
 טומאה יצאו דם ויין שאין עולה לאישים יצא קטרת שאינה על מזבח החיצון. ונראה
 דמשמע לרבינו דהאי דרשא דכלל ופרט וכלל לאו דרשא גמורה היא למעט עצים שנקראו
 קרבן בהדיא כמו שכתוב והגורלות הפלנו על קרבן העצים ואילולי הקבלה לא היינו
 ממעטין אותם: ומצוה למלוח הבשר וכו'. בפרק הקומץ רבה (דף כ"א) כיצד הוא עושה
 מביא האבר ונותן עליו מלח וחוזר והופכו ונותן עליו מלח ומעלהו. ומ"ש כמולח בשר
 לצלי יש לתמוה דאמרי' התם בתר הכי בסמוך אמר אביי וכן לקדרה ונראה שרבינו היה
 גורס וכן לצלי וכן גורס הר"ן וכתב ספר מצות גדול שכן גורס ריב"א. ומ"ש ואם מלח כל
 שהוא אפי' בגרגיר אחד מלח כשר. שם תקריב כל שהוא ומפרש רבינו דהיינו שאם מלח כל
 שהוא כשר ודלא כדפירש"י ובת"כ ובתוספתא דמנחות ספ"ט משמע כפי' רבינו:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו ה"ד

כְּשֶׁמִנְתַּח אֵיבְרֵי הָעוֹלָה ל מוֹלִיכִין אֶת כָּל הַנִּתְחִים לְכַבֵּשׁ
וּמוֹלְחִין אוֹתָם שָׁם. וְאַחַר כֵּן מַעְלִין כָּל הָאֵיבָרִים לְרֹאשׁ
הַמִּזְבֵּחַ. וּמִסִּיר גִּיד הַנֶּשֶׁה בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּמְשַׁלְּכוּ עַל
גְּבֵי הַדָּשָׁן שְׂבָאֲמָצַע הַמִּזְבֵּחַ. וְזוֹרֵק כָּל הָאֵיבָרִים עַל
הָאֵשׁ שֶׁנֶּאֱמַר 'הַבֶּשֶׂר וְהַדָּם'. כִּשְׁם שֶׁהַדָּם בְּזִרְיָקָה כֵּן כָּל
הַבֶּשֶׂר בְּזִרְיָקָה. וְאַחַר שֶׁזִּוְרָקָן חוּזֵר וְעוֹרֵךְ אוֹתָן עַל הָאֵשׁ
שֶׁנֶּאֱמַר 'וְעִרְךָ הַכֹּהֵן אֹתָם'. וְאֵיבָרִים שֶׁצִּלְאָן וְאַחַר כֵּן
הֶעֱלָן לַמִּזְבֵּחַ אֵין בָּהֶם מְשֹׁם רִיחַ נִיחוּחַ:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ד ה"א

כִּיצַד. הֵרִי שֶׁהִמְחָה אֶת הַחֶלֶב וּגְמָעוּ כְּשֶׁהוּא חָם עַד
שֶׁנִּכְוָה גְרוֹנוֹ מִפְּנֵי אוֹ שֶׁאֲכַל חֶלֶב חַי. אוֹ שֶׁעָרַב דְּבָרִים
מָרִים כְּגוֹן רֹאשׁ וְלַעֲנָה לְתוֹךְ יַיִן נֶסֶךְ אוֹ לְתוֹךְ קִדְרָה שֶׁל
נְבִלָה וְאֲכָלָן כְּשֶׁהֵן מָרִין. אוֹ שֶׁאֲכַל אֲכַל הָאֶסוּר אַחַר
שֶׁהִסְרִיחַ וְהִבְאִישׁ וּבִטַּל מֵאֲכַל אָדָם הֵרִי זֶה פֶּטוּר. וְאִם

ל. כסף משנה: כשמנתח איברי העולה וכו'. בפ"ב דיומא (דף כ"ה) תנן הפייס השני מי שוחט וכו' מי מעלה איברים לכבש ובפ"ד דתמיד (דף ל"א): תנן גבי איברי התמיד הלכו ונתנום מחצי הכבש ולמטה במערבו ומלחום ובפ' הקומץ רבה (דף כ"א): תניא שאחד מג' מקומות שהמלח נתון היה על גבי הכבש ששם מולחים האיברים. ומ"ש ואחר כך מעלים כל האיברים לראש המזבח. בפ"ב דיומא (דף כ"ו) תנן הפייס הרביעי מי מעלה איברים מן הכבש למזבח ובפ"ה דתמיד תנן אמר להם בואו והפיסו מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. ומ"ש ומסיר גיד הנשה בראש המזבח ומשליכו ע"ג הדשן שבאמצע המזבח. מימרא בר"פ גיד הנשה (דף צ'): ומ"ש וזורק כל האיברים על האש וכו'. כן משמע בסוף מסכת תמיד ובפרק טבול יום (דף ק"ד) אמרו מה דם בזריקה אף בשר בזריקה. ומ"ש ואחר שזרקן חוזר ועורך אותם על האש וכו'. בסיפרא פ"ד. ומ"ש ואיברים שצלאן ואחר כך העלן למזבח אין בהם משום ריח ניחווח. מימרא בפרק הקומץ רבה (דף כ"א):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עֵרַב דָּבָר מֵר בְּתוֹךְ קְדֻרָה שֶׁל בָּשָׂר בְּחֶלֶב אוּ בַיִן כְּלָאֵי הַפָּרֶם וְאָכְלוּ חַיִּב:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מקוואות פ"ב ה"ב

הַדְּבִשׁ. וְהַדִּיּוֹ. וְהַחֶלֶב. וְהַדָּם. מ וְשֵׁרֶף הַתּוֹת. וְהַתְּאֵנָה. וְהַשְּׂקֵמָה. וְהַחֲרוּב. יְבִשִּׁין חוּצָצִין לַחִין אֵינָן חוּצָצִין. וְשָׂאֵר כָּל הַשְּׂרָפִין בֵּין לַחִין בֵּין יְבִשִּׁין חוּצָצִין. וְדָם שְׂנִסְרָךְ בַּבָּשָׂר אֶפְלוּ לַח חוּצָץ. הָאֵיבָר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִים חוּצָצִין:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ה ה"א

מִצּוֹת עֲשֵׂה לְמַלַּח כָּל הַקְּרָבָנוֹת: קָדָם שִׁיעֲלוּ לְמִזְבֵּחַ שְׂנֵאָמַר 'עַל כָּל קְרָבָנְךָ תִּקְרִיב מְלַח'. וְאִין לָךְ דָּבָר שֶׁקָּרַב

מ. כסף משנה: ומ"ש הדבש והדיו והחלב והדם. פרק כל כתבי (דף ק"ב ע"ב) ופ"ג דזבחים (דף ל"ה) ופ"ג דמנחות (דף כ"א) וס"פ תמיד נשחט (דף ס"ה:); ומ"ש ושרף התות והתאנה וכו'. בתוספתא דמקוואות ומסיים בה טעם לשאר השרפין מפני שהם לכלוך הפירות פירוש ודרך בני אדם להקפיד עליהם: ומ"ש ודם שנסרך בבשר וכו'. כן כתב סמ"ג וכתב שהטעם שאפילו לח חוצץ מפני שהוא דרך בני אדם להקפיד עליהם אמנם בפרק כל הפסולים אומר שבח הוא לבני אהרן שיהלכו עד ארכובותיהם בדם והא הוי חציצה אלמא בבשר לח אינו חוצץ עכ"ל. וי"ל דהכא שאני דנסרך בבשר וכן מפורש בגמרא פרק ג' דמנחות אמר רב דימי בין לח בין יבש חוצץ מיתבי הדם וכו' לחים אינה חוצצים לא קשיא הא דסריך הא דלא סריך ומפרש רבינו נסרך לבשר: האבר והבשר המדולדלים חוצצין. תוספתא שם ונראה שהטעם מפני שמעת שנדלדלו הם חשובים כקטועים והוי כאילו נתגלה מקום חיבורם ונראה לבוא שם מים ועכשיו כשזה בא לטבול נמצאו אבר ובשר זה חופים על מקום חיבורן ומונעין אותו מלבא במים והו"ל כבית הסתרים שאם יש דבר חוצץ מעכב בטבילה. ועי"ל דהא דקאמר דחוצצין היינו לומר שאם נמצא בהם שום דבר חוצץ לא עלתה לו טבילה שאף על פי שהם מדולדלים כגוף הם חשובים:

נ. כסף משנה: מצות עשה למלוח כל הקרבנות וכו'. ואין לך דבר שקרב למזבח בלא מלח חוץ מיין הנסכים והדם והעצים. בפרק הקומץ רבה (דף כ) וכרבי ישמעאל בנו של ר"י

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לְמִזְבֵּחַ בְּלֹא מֶלֶח חוּץ מִיַּיִן הַנִּסְכִּים וְהַדָּם וְהַעֲצִים. וְדָבָר
 זֶה קִבְּלָה וְאֵין לוֹ מִקְרָא לְסִמּוֹן עָלָיו. וּמִצְוָה לְמֶלֶח
 הַבֶּשֶׂר יָפָה יָפָה כְּמוֹלֵחַ בְּשָׂר לְצִלֵּי שְׂמֵהֶפֶךְ אֶת הָאֵיבָר
 וּמוֹלֵחַ. וְאִם מֶלֶח כָּל שֶׁהוּא אֶפְלוּ בְּגִרְגִיר מֶלֶח אֶחָד
 כְּשֶׁר:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ו ה"י

אֵין הַבֶּשֶׂר יוֹצֵא מִיָּדֵי דָמוֹ אֶלָּא אִם כֵּן מוֹלְחוֹ יָפָה יָפָה
 וּמְדִיחוֹ יָפָה יָפָה. כִּי־צַד עוֹשֶׂה. מְדִיחַ הַבֶּשֶׂר תְּחִלָּה
 וְאַחֵר כֶּךָ מוֹלְחוֹ יָפָה יָפָה וּמְדִיחוֹ בְּמֶלֶח כִּדֵּי הַלּוֹף
 מִיל. וְאַחֵר כֶּךָ מְדִיחוֹ יָפָה יָפָה עַד שְׂיִצְאוּ הַמַּיִם זָפִים
 וּמְשֻׁלְּכוּ מִיָּד לְתוֹף מִיָּם רוֹתְחִין אֲבָל לֹא לְפוֹשְׁרִין כִּדֵּי
 שְׂיִתְלִיבֵן מִיָּד וְלֹא יֵצֵא דָם:

בן ברוקא. ומ"ש ודבר זה קבלה ואין לו מקרא לסמוך עליו. איני יודע למה כתב כן שהרי
 מפורש שם שנתן רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא טעם לדבריו מה הפרט מפורש
 דבר שמקבל טומאה ועולה לאישים וישנו על מזבח החיצון וכו' יצאו עצים שאין מקבלין
 טומאה יצאו דם ויין שאין עולה לאישים יצא קטרת שאינה על מזבח החיצון. ונראה
 דמשמע לרבינו דהאי דרשא דכלל ופרט וכלל לאו דרשא גמורה היא למעט עצים שנקראו
 קרבן בהדיא כמו שכתוב והגורלות הפלנו על קרבן העצים ואילולי הקבלה לא היינו
 ממעטין אותם: ומצוה למלוח הבשר וכו'. בפרק הקומץ רבה (דף כ"א) כיצד הוא עושה
 מביא האבר ונותן עליו מלח וחוזר והופכו ונותן עליו מלח ומעלהו. ומ"ש כמולח בשר
 לצלי יש לתמוה דאמרי' התם בתר הכי בסמוך אמר אביי וכן לקדרה ונראה שרבינו היה
 גורס וכן לצלי וכן גורס הר"ן וכתב ספר מצות גדול שכן גורס ריב"א. ומ"ש ואם מלח כל
 שהוא אפי' בגריגיר אחד מלח כשר. שם תקריב כל שהוא ומפרש רבינו דהיינו שאם מלח כל
 שהוא כשר ודלא כדפירש"י ובת"כ ובתוספתא דמנחות ספ"ט משמע כפי' רבינו:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד סימן פ"ט פנייה ד

ה. ד. יש לפזור על חתיכת הבשר מלח שלא ישאר בו מקום מבלי מלח^ו, ומולחו בשיעור כדי שלא יהיה ראוי לאכילה עם אותו מלח, וא"צ להרבות עליו מלח יותר מזה, ומולחו משני הצדדים.

ה. ה. עופות^ע יש למולחם גם מבפנים, ואם לא מלחם אלא מבפנים או מבחוץ, וכן חתיכה שלא נמלחה אלא מצד אחד מותר.

הגה: ויש אוסרים אפי' בדיעבד, והכי נהוג אם לא לצורך וכבר נתבשל, ואם לא נתבשל והוא תוך י"ב^ב שעות משנמלח, יחזור וימלח הצד השני שלא נמלח^ז, ואם זה אחר י"ב שעות יצלנו^ק ואין הצד שנמלח בולע^ר מהצד שלא נמלח.

ס. ממימרא דשמואל בחולין קי"ג. וא"צ להרבות מלח, היינו לעשותו כבניין. ש"ך ס"ק י"ט.

וגם כשהחתיכה עבה א"צ לחלקה לשנים דקימ"ל כהרשב"א, הביאו הב"י.

ע. ותרנגולת שמלחה רק מבחוץ ומצד אחד בלבד לכו"ע אסורה שהרי החלל מפסיק. כ"כ הפר"ח אות כ"א.

ויש לקרוע העוף ולא להסתפק רק בנקב קטן להוציא ממנו בני מעיים שא"א למלוח יפה מבפנים.

פ. שעד אז הבשר פולט ציר וממילא לא בלע מצד השני, ואע"פ שבסי' ע' כתב הרמ"א דעד יום שלם בהפ"מ י"ל דפולט ציר, מ"מ כאן לא שייך הפ"מ כיון שיש לו היתר בצלי. ט"ז ס"ק ט"ו, ודלא כהש"ך בנה"כ שחלק על הט"ז.

צ. אם עוד לא הודח אבל אם כבר הודח ימלחנו משני הצדדים. כף החיים אות פ"ב.

ק. ואף שבסי' ע"ז כתב דלכתחילה אסור לצלות בשר שלא נמלח עם בשר שנמלח, שאני כאן דא"א בענין אחר. כף החיים אות פ"ג.

ר. ואפי' בולע, כתב הש"ך בס"ק כ"ג דכבולעו כך פולטו.

דף כא :

עין משפט א.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ח ה"ז

מִלַּח שְׁעַל גְּבִי הָאֵיבָר מוֹעֲלִין בוֹ. שְׁעַל גְּבִי הַכֶּבֶשׂ וְשְׁעַל
רֹאשׁ הַמְזֻבַּח אֵין מוֹעֲלִין בוֹ: **ש**

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ח ה"ו

תִּנְאֵי בֵּית דִּין שְׁיֵהִיו הַכֹּהֲנִים נְאוֹתֵין בַּמִּלַּח וּבַעֲצִים **ה**
בְּאֲכִילַת קָרְבָּנוֹת שְׁאוּכְלִין בְּחֻלְקָן. אֲבָל לֹא יִתְּנוּ מִלַּח
הַמְקַדָּשׁ בְּחֻלְיָן שְׁלֵהֵן:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ה ה"ג

הַמִּלַּח שְׁמוֹלְחִין בוֹ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת **א** מִשָּׁל צְבוֹר כָּמוֹ
הָעֲצִים. וְאֵין הִיָּחִיד מְבִיא מִלַּח אוֹ עֲצִים לְקָרְבָּנוֹ מִבֵּיתוֹ.
וּבְשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הָיוּ נוֹתְנִין הַמִּלַּח. בְּלִשְׁכַּת הַמִּלַּח. וְעַל
גְּבִי הַכֶּבֶשׂ. וּבְרֹאשׁוֹ שֶׁל מְזֻבַּח. בְּלִשְׁכַּת הַמִּלַּח הָיוּ
מוֹלְחִין עוֹרוֹת הַקֶּדָּשִׁים. וְעַל גְּבִי הַכֶּבֶשׂ מוֹלְחִין
הָאֵיבָרִים. וּבְרֹאשׁוֹ שֶׁל מְזֻבַּח מוֹלְחִין הַקֶּמֶץ וְהַלְבוּנָה
וּמִנְחוֹת הַנְּשָׂרְפוֹת וְעוֹלֹת הָעוֹף:

ש. כסף משנה: ומ"ש מלח שע"ג האבר מועלים בו שע"ג הכבש ושעל ראש המזבח אין מועלין בו. תוספתא פ"ו דמנחות ואיתא בגמרא פ' הקומץ רבה שם. ופירש"י שע"ג הכבש שנופל שם כשמולחין את הקומץ אין מועלין בו דשוב אינו ראוי:

ת. כסף משנה: תנאי ב"ד שיהו הכהנים נאותים במלח ובעצים וכו'. בשקלים פ"ז. ומ"ש אבל לא יתנו מלח המקדש בחולין שלהם. בפ' ג' דמנחות (דף כ"א):

א. כסף משנה: המלח שמולחין בו הקרבנות וכו'. בפרק הקומץ רבה (דף כ"א): ובשלשה מקומות היו נותנים המלח וכו' עד סוף הפרק. בפרק הקומץ רבה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"י הי"א

הִיְתָה לָהֶם אֲכִילָה מוּעָטָת = אוֹכְלִין עֲמָה חֻלִּין וּתְרוּמוֹת
כִּדִּי שְׁתֵּהִיָּה נֶאֱכָלָת עִם הַשֶּׁבַע. הִיְתָה לָהֶן אֲכִילָה מְרֻבָּה
אֵין אוֹכְלִין עֲמָה חֻלִּין וּתְרוּמוֹהָ כִּדִּי שְׁלֹא תִהְיֶה נֶאֱכָלָת
אֲכִילָה גְסָה. וְכֵן בְּשִׁירֵי הַמִּנְחוֹת:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעילה פ"ח ה"ו

עיינ לעיל עין משפט ב

עין משפט ו. הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ה הי"ג

עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט ז. הרמב"ם הל' שקלים פ"א ה"ז

הַכֹּל חֵיבִין לִיתֵן מִחֻצֵית הַשֶּׁקֶל ג' כֹּהֲנִים לוֹיִים וַיִּשְׂרְאֵלִים
וְגֵרִים וְעִבְדִּים מְשֻׁחָרְרִים. אֲבָל לֹא נָשִׁים וְלֹא עֲבָדִים וְלֹא
קְטַנִּים. וְאִם נָתְנוּ מִקְבְּלִין מֵהֶם. אֲבָל הַכּוֹתִים שֶׁנָּתְנוּ
מִחֻצֵית הַשֶּׁקֶל אֵין מִקְבְּלִין מֵהֶם. קָטָן שֶׁהִתְחִיל אָבִיו
לִיתֵן עָלָיו מִחֻצֵית הַשֶּׁקֶל שׁוֹב אֵינוֹ פּוֹסֵק אֲלֵא נֹתֵן עָלָיו
בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה עַד שִׁיגְדִיל וַיִּתֵּן עַל עֲצָמוֹ:

ב. כסף משנה: היתה להם אכילה מועטת וכו' עד שלא תהא נאכלת אכילה גסה. בפרק רביעי
דתמורה (דף כ"ג). ומה שכתב וכן בשירי המנחות. בתורת כהנים והנותרת ממנה יאכלו
אהרן ובניו וכו' יאכלוה שיאכלו עמה חולין ותרומה בזמן שהיא מועטת:

ג. כסף משנה: הכל חייבים ליתן מחצית השקל וכו' עד אין מקבלים מהם. משנה בפרק קמא
דשקלים: ומ"ש שהכהנים חייבים. שם במשנה א"ר יהודה העיד בן בוכרי שכל כהן
שהוא שוקל אינו חוטא. א"ל ריב"ז לא כי אלא שכל כהן שאינו שוקל חוטא: קטן שהתחיל
אביו וכו'. גם זה משנה שם:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com